

CHƯƠNG 1

KINH TẾ HỌC VÀ NỀN KINH TẾ

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

- 1.1 Kinh tế học là gì?
- 1.2 Tác dụng và giới hạn của lý thuyết kinh tế học.
- 1.3 Kinh tế học thực chứng và kinh tế học chuẩn tắc.
- 1.4 Kinh tế học vi mô và kinh tế học vĩ mô.
- 1.5 Tại sao phải nghiên cứu kinh tế học vi mô.

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

- 2.1 Ba vấn đề trung tâm của mọi nền kinh tế.
- 2.2 Các hệ thống kinh tế.
- 2.3 Đầu vào và đầu ra.
- 2.4 Giới hạn khả năng sản xuất.
- 2.5 Sự lựa chọn trong hoạt động kinh tế.

3. THỊ TRƯỜNG VÀ CHÍNH PHỦ TRONG NỀN KINH TẾ HIỆN ĐẠI.

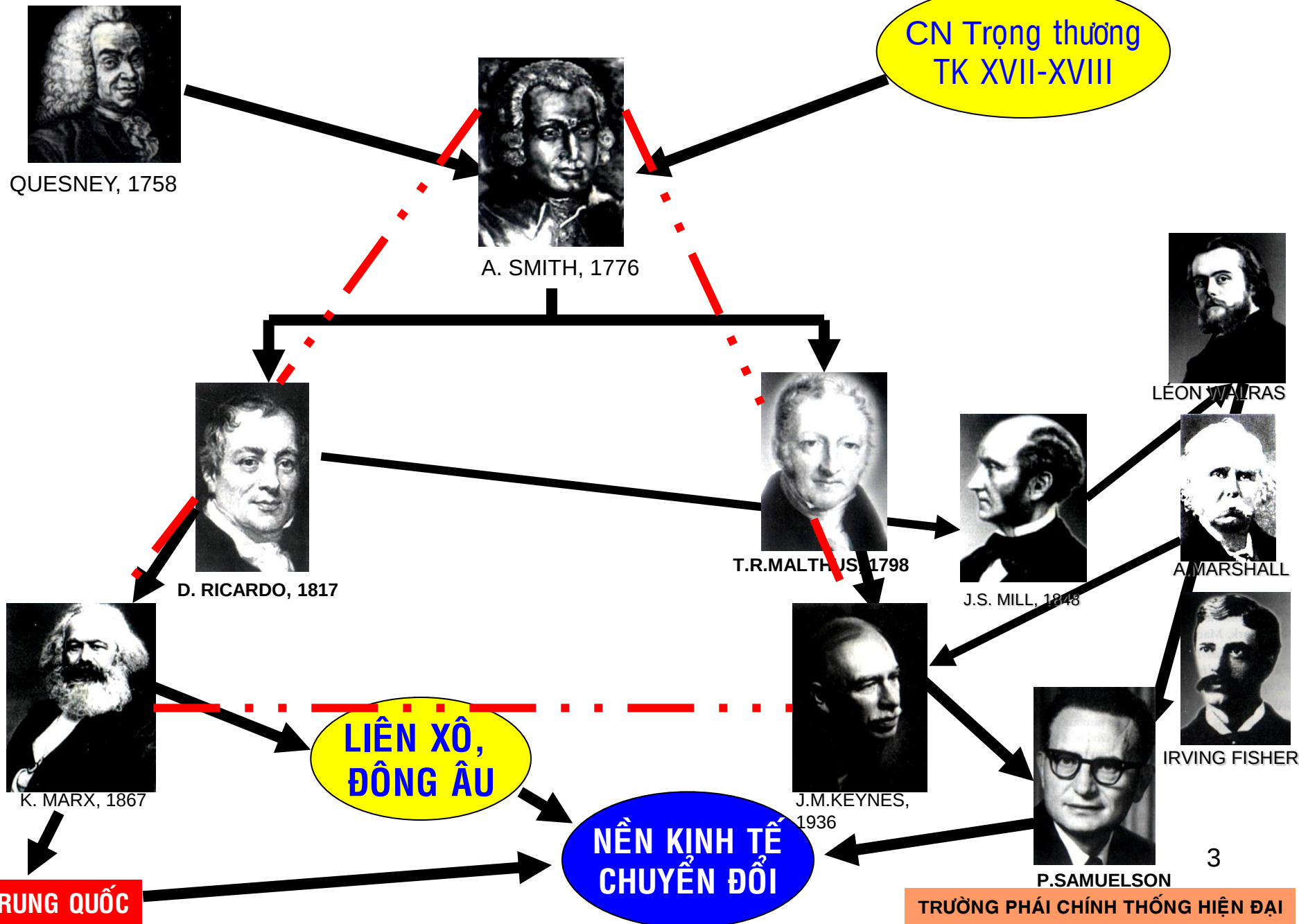
- 3.1 Thị trường là gì?
- 3.2 Vai trò kinh tế của chính phủ.

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.1 Kinh tế học là gì?

Các nhà kinh tế học đưa ra nhiều định nghĩa về kinh tế học.

Các nhà kinh tế học tiêu biểu

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.1 Kinh tế học là gì?

Ngày nay các nhà kinh tế học có thể thống nhất với nhau về một định nghĩa chung như sau:

Kinh tế học là khoa học nghiên cứu con người và xã hội lựa chọn cách sử dụng hợp lý những nguồn lực khan hiếm nhằm sản xuất ra các loại hàng hoá, dịch vụ và phân phối cho các thành viên trong xã hội để tiêu dùng.

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.2. Tác dụng và giới hạn của lý thuyết kinh tế học.

Giống như bất cứ một môn khoa học nào khác, kinh tế học giải thích và tiên đoán các hiện tượng đã được quan sát dựa trên các lý thuyết.

Lý thuyết kinh tế học được phát triển để giải thích các hiện tượng được quan sát trên phương diện một loạt các quy luật và giả định cơ bản.

Sử dụng các phương pháp khoa học, ứng dụng các kỹ thuật thống kê và toán kinh tế, các lý thuyết kinh tế học có thể được sử dụng để xây dựng các mô hình.

Cần lưu ý rằng: không có lý thuyết nào, dù là lý thuyết trong kinh tế học, vật lý, hoặc bất cứ ngành khoa học nào, ***là hoàn toàn đúng***. Hiệu quả và giá trị của một lý thuyết phụ thuộc vào việc liệu lý thuyết đó có giải thích và tiên đoán được một chuỗi các hiện tượng mà nó định giải thích và tiên đoán hay không.[3, tr24]

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.3. Kinh tế học thực chứng và kinh tế học chuẩn tắc:

- * *Kinh tế học thực chứng (Positive economics)*: liên quan đến các vấn đề mô tả, giải thích và tiên đoán các hiện tượng được quan sát.
- * *Kinh tế học chuẩn tắc (Normative economics)*: liên quan đến những vấn đề cần phải có.

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.4. Kinh tế học vi mô, kinh tế học vĩ mô.

Kinh tế học vi mô (Microeconomics).

Kinh tế học vi mô là một nhánh của kinh tế học, đi sâu nghiên cứu hành vi của các chủ thể như các thị trường, các hãng, các hộ gia đình.

Kinh tế học vi mô nghiên cứu kinh tế ở góc độ riêng lẻ, chi tiết.

Các đại lượng đo lường trong kinh tế vi mô thường gặp?

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.4. Kinh tế học vi mô, kinh tế học vĩ mô.

Kinh tế học vĩ mô (Macroeconomics).

Kinh tế học vĩ mô là một nhánh của kinh tế học, nghiên cứu nền kinh tế ở góc độ tổng thể, nhấn mạnh đến sự tương tác trong nền kinh tế nói chung.

Các đại lượng đo lường trong kinh tế vĩ mô thường gặp?

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.4. Kinh tế học vi mô, kinh tế học vĩ mô.

Mối quan hệ giữa kinh tế vi mô và kinh tế vĩ mô:

Kinh tế vi mô và kinh tế vĩ mô có mối quan hệ chặt chẽ với nhau.

Tuy nhiên, chúng có những khác biệt nhau vì nhằm giải đáp các câu hỏi khác nhau, và nhiều khi chúng được nghiên cứu theo hướng khác nhau.

1. KHÁI QUÁT VỀ KINH TẾ HỌC VÀ KINH TẾ HỌC VI MÔ.

1.5. Tại sao cần nghiên cứu kinh tế học vi mô?

Giúp bạn cách áp dụng các nguyên tắc kinh tế học vi mô vào các vấn đề hoạch định chính sách thực tiễn.

Trường hợp nghiên cứu: nếu bạn là Tổng giám đốc của Viettel, bạn cần suy tính những điều gì trước khi đưa ra quyết định giảm 50% cước gọi nội mạng?

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

2.1. Ba vấn đề trung tâm của mọi nền kinh tế :

Thứ nhất, “*sản xuất cái gì?*” (*What to produce*)

Thứ hai, “*sản xuất như thế nào?*” (*How to produce*)

Thứ ba, “*sản xuất cho ai*” (*For whom to produce*)

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

2.2. Các nền kinh tế:

Các xã hội khác nhau được tổ chức theo những hệ thống kinh tế khác nhau.

- * Nền kinh tế truyền thống (Traditional Economy).**
- * Nền kinh tế thị trường (Market Economy).**
- * Nền kinh tế mệnh lệnh (Command Economy).**
- * Nền kinh tế hỗn hợp (Mixed Economy).**

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

2.3. Đầu vào và đầu ra.

* **Đầu vào:** Là các hàng hoá hay dịch vụ được các hãng sử dụng trong quá trình sản xuất.

Đầu vào hay còn được gọi là yếu tố sản xuất, gồm: đất đai, lao động, vốn, ...

* **Đầu ra:** là các hàng hoá và dịch vụ hữu dụng khác nhau, là kết quả của quá trình sản xuất.

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

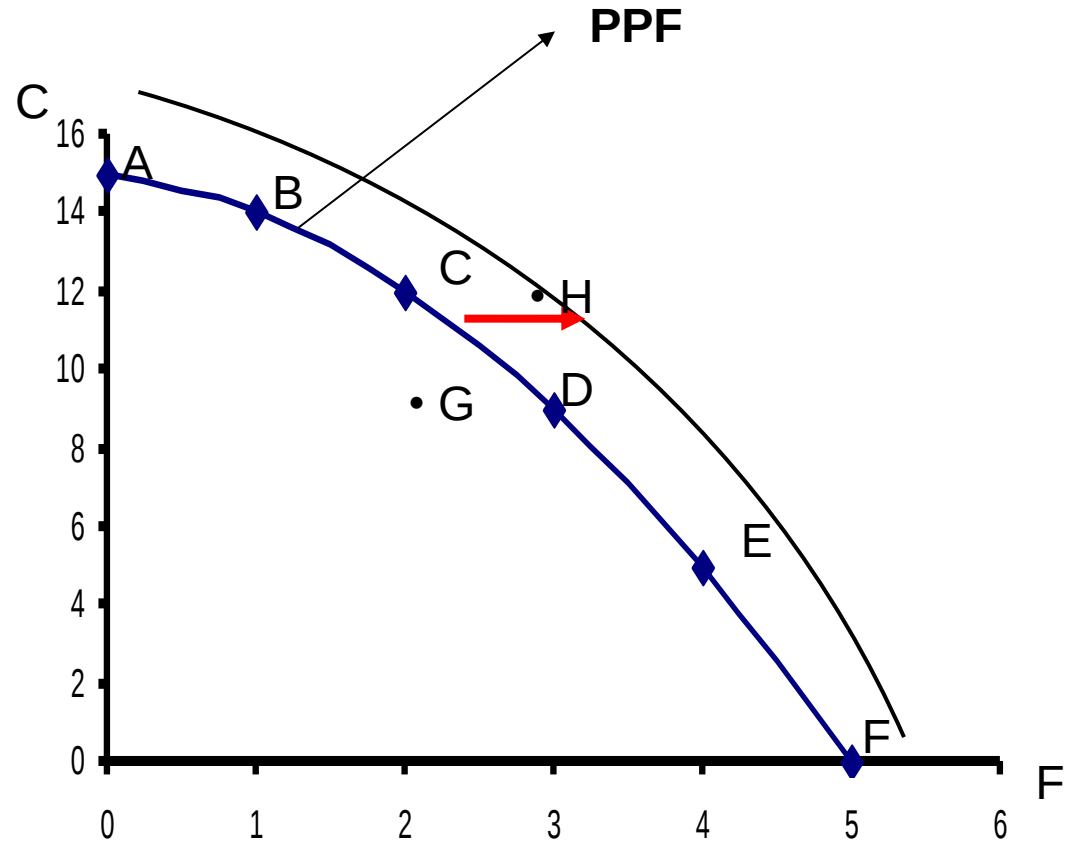
2.4. Đường giới hạn khả năng sản xuất : Production Possibility Frontier (PPF).

PHƯƠNG ÁN	QUẦN ÁO (C)		THỰC PHẨM (F)	
	Nhân công	Lượng SP	Nhân công	Lượng SP
A	5	15	0	0
B	4	14	1	1
C	3	12	2	2
D	2	9	3	3
E	1	5	4	4
F	0	0	5	5

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

2.4. Đường PPF.

Đường PPF là sơ đồ cho ta thấy những phối hợp tối đa sản lượng các hàng hoá, dịch vụ mà nền kinh tế có thể sản xuất khi sử dụng toàn bộ các nguồn lực của nền kinh tế.

2. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ NỀN KINH TẾ.

2.5. Sự lựa chọn trong hoạt động kinh tế.

- ❖ Tại sao con người phải đứng trước sự chọn trong hoạt động kinh tế?
 - Vì các nguồn lực là có giới hạn.
 - Vì một nguồn lực khan hiếm có thể sử dụng vào mục đích này hay mục đích khác. Đồng thời các nguồn lực khan hiếm có thể thay thế cho nhau trong quá trình sản xuất.
- ❖ Sự lựa chọn kinh tế được thực hiện trên cơ sở những mục tiêu của các tác nhân kinh tế, và cân nhắc, so sánh những lợi ích có được và chi phí cho các cơ hội đã bị bỏ qua.
- ❖ Chi phí cơ hội (Opportunity cost).

3. THỊ TRƯỜNG VÀ CHÍNH PHỦ TRONG NỀN KINH TẾ HIỆN ĐẠI.

3.1 Thị trường là gì?

Thị trường là một cơ chế trong đó người mua và người bán tương tác với nhau để xác định giá cả và sản lượng của hàng hoá hay dịch vụ. [2, tr 69].

Thị trường là một tập hợp những người mua và người bán tác động qua lại lẫn nhau, dẫn đến khả năng trao đổi. [3, tr 33].

Thị trường là trung tâm của các hoạt động kinh tế. Và, trong hệ thống thị trường, mọi thứ đều có giá cả, đó là giá trị của hàng hoá và dịch vụ được tính bằng tiền.

Câu hỏi đặt ra: Thị trường hoạt động như thế nào? Ai điều tiết thị trường?

(Đọc tài liệu tham khảo [2], tr 67-77).

3. THỊ TRƯỜNG VÀ CHÍNH PHỦ TRONG NỀN KINH TẾ HIỆN ĐẠI.

3.2. Vai trò kinh tế của chính phủ.

Trong nền kinh tế hiện đại, các chính phủ tự cho mình rất nhiều vai trò nhằm đối phó với những trục trặc trong cơ chế thị trường.

Trong vô số những hoạt động có thể có, trong nền kinh tế thị trường, chính phủ có ba chức năng kinh tế cơ bản: nâng cao hiệu quả, khuyến khích công bằng, và ổn định kinh tế vĩ mô và tăng trưởng.

CÂU HỎI THẢO LUẬN VÀ BÀI TẬP

- Câu 1:** Trong các câu sau đây, câu nào là kinh tế học thực chứng, câu nào là kinh tế học chuẩn tắc:
Hiện tỷ lệ thất nghiệp ở Việt Nam là 7%.
Tỷ lệ thất nghiệp như trên có thể chấp nhận được không?
Có nên dùng thuế thu nhập để phân phối lại thu nhập ở Việt Nam?
Chỉ tiêu cho giáo dục nên tăng lên 5% mỗi năm.
- Câu 2:** Nhiều người cho rằng một lý thuyết tốt là một lý thuyết mà về nguyên tắc có thể bị bác lại qua các nghiên cứu hoạt động thực tiễn về xu hướng lấy số liệu. Giải thích tại sao một lý thuyết mà không thể được đánh giá qua hoạt động thực tiễn không phải là một lý thuyết tốt.
- Câu 3:** Thảo luận về các vai trò kinh tế của Chính phủ trong nền kinh tế hiện đại và hãy đưa ra những kiến nghị đối với Chính phủ Việt Nam.